

AZƏRBAYCANIN BÜTÖVLÜYÜ, MÜSTƏQİLLİYİ VƏ TƏRƏQQISI

RESPUBLİKA

TƏSİSÇİ: AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN İŞLƏR İDARƏSİ VƏ QƏZETİN REDAKSIYA HEYƏTİ

13 APREL 2023-cü il

CÜMƏ AXŞAMI

№ 76 (7546)

GÜNDƏLİK İCTİMAİ-SİYASİ, SOSIAL-İQTİSADİ QƏZET

WWW.RESPUBLIKA-NEWS.AZ

Gün gələcək Azərbaycan dünyaya günəş kimi doğacaq.

Ilham Aliyev

Zəngəzur dəhlizi:

inkişaf və əməkdaşlıq layihəsi

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan 123 kilometrlik Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbənd avtomobil yolunun 2021-ci il oktyabrın 26-da təməlini qoyublar. Azərbaycan-Ermənistan sərhədində uzanan avtomobil yolunun Zəngəzur dəhlizi adlandırılan ölkələrarası yeni nəqliyyat bağlantısının şərq hissəsinin siyasi məsələlər həll edildikdən sonra Ermənistan ərazisindən keçəcək hissəsi ilə birləşdirilməsi nəzərdə tutulur.

Zəngəzur dəhlizinin gerçəkləşməsi regional siyasi konfigurasiya çərçivəsində böyük önəm kəsb edən ölkəmizin əsas ərazisi və Naxçıvanla alternativ keçid yaradacaq ki, bu da İranın Azərbaycan üzərindəki ən vacib rıçaqlarından olan "Naxçıvan tranziti" məsələsinin təsirini azaldacaq. Bundan əlavə, Rusiya və Türkiyə arasında Gürcüstandan yan keçən yeni istiqamətin təklif edilməsi dəhlizin regional müstəvidə başqa bir əhəmiyyətini də önə çıxarır. Yeni dəhliz Türkiyə və Mərkəzi Asiya arasında yeni marşrutun ortaya çıxması baxımından da önəmlidir. Belə ki, Türkiyə bu istiqamət üzrə regional rəqibi olan İrandan asılılığın azaldılması və Mərkəzi Asiya ilə bağlantısının daha məqbul ölkələrlə ya-

radılmasında maraqlıdır.

Artıq uzun müddətdir ki, Gürcüstan-Azərbaycan vasitəsilə şimal istiqamətindən ehtiyacını təmin edən Türkiyə, analoji xətti Ermənistan-Azərbaycan marşrutu üzrə cənub istiqamətində də əldə etmək niyyətindədir. Zəngəzur dəhlizinin interkontinental, yəni qitələrarası əhəmiyyəti isə Çinin son illərdə artan iqtisadi nəqliyyat

Onun perspektivlər vəd edən əhəmiyyətini bütün region dövlətləri qəbul etməlidir

şəbəkəsinə yeni bir alternativlik təşkil etməsidir. Bu alternativlik Çindən gələn malların Türkiyənin şərq vilayətlərinə, oradan da Aralıq dənizi və ya İstanbul boğazı vasitəsilə Avropaya daşınmasını təklif edir. Əslində, bu yenilik həm Türkiyənin, həm də Çinin nəqliyyat yollarının diversifikasiyasına edilmiş stratejiyalarına da uyğundur. Beləliklə də, yaxın gələcəkdə

Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizinə inteqrasiya edilməsi fonunda Zəngəzur dəhlizi Avropa və Asiya qitələri arasında önəmli ticarət marşrutu kimi çıxış etmək potensialına malikdir.

Azərbaycanın regional və beynəlxalq hüquqi əlaqələrində mühüm rol oynayan Zəngəzur dəhlizinin, eyni zamanda, iqtisadi və siyasi əhəmiyyəti də böyükdür. Dəhlizin İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra əhəmiyyəti daha da artmışdır. Hazırda Azərbaycan və Ermənistan arasında bu dəhlizlə bağlı tam şəkilə razılıq əldə edilməyib. Buna səbəb Ermənistanın öz öhdəliklərini yerinə yetirməməsidir. Yerli te-

leviziya kanallarına verdiyi müsahibədə Zəngəzur dəhlizi layihəsinə toxunan dövlət başçısı deyib ki, Zəngəzur dəhlizi layihəsi bizim üçün təkəcə iqtisadi və nəqliyyat layihəsi deyil, strateji bir layihədir. Layihə Azərbaycan tərəfindən irəli sürüləndə bir sıra siyasi, iqtisadi və strateji istiqamətlər nəzərə alınıb. Bu dəhliz Azərbaycanın cənub-qərb regionlarını əhatə edəcək. Dəhlizin açılması iqtisadi əlaqələrin inkişafına dəstək xarakteri daşıyır.

(davamı 4-cü səhifədə)

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə əlaqədar genişmiqyaslı işlərin aparıldığını, dəmir yollarının, avtomobil yollarının çəkildiyini qeyd etmək lazımdır: "Zəngəzur dəhlizinin açılması mütləq olmalıdır, Ermənistan bunu istəmə də, istəməsə də. Biz ortaya güclü iradə qoymuşuq, bütün işlər plan üzrə gedir. Bizim tələbimiz əsaslıdır və ədalətlidir. Azərbaycanın əsas hissəsi ilə onun ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə bizim bağlantımız olmalıdır və olacaqdır", - deyər Azərbaycan Prezidenti vurğulayıb. Amma başda Fransa və İran kimi anti-Azərbaycan, antitürk qüvvələr, o cümlədən Cənubi Qafqazda daimi sülhün olmasını istəməyən və öz mövcudluqlarını məhz bu şəkildə qoruyub saxlamağa çalışanlar buna mane olurlar. Xüsusən, İran Zəngəzur dəhlizinin açılmasına qarşı çıxmaqla regional inkişafı da ləngidir. Belə ki, cənub qonşumuz belə hesab edir ki, guya Azərbaycanın iki hissəsini - Naxçıvan Muxtar Respublikası və ölkənin qalan hissəsini quru yolu ilə birləşdirəcək Zəngəzur dəhlizinin yaradılması İrəni Ermənistanla ümumi sərhəddən məhrum edə bilər.

Rəsmi Bakı bəyan edir ki, Zəngəzur dəhlizinin İranın Ermənistan ilə sərhədini kəsməsi kimi qələmə verilməsi kökündən yanlış olmaqla yanaşı, reallıqdan uzaqdır. Azərbaycan tərəfi İran ilə sərhədlərini ticarətin və əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi üçün fürsət kimi dəyərləndirir. Zəngəzur dəhlizi əksinə, ölkələrimiz arasında əlaqələri daha da dərinləşdirən və regional əməkdaşlıq üçün yeni

Zəngəzur dəhlizi: inkişaf və əməkdaşlıq layihəsi

**Onun
perspektivlər vəd
edən əhəmiyyətini
bütün region
dövlətləri qəbul
etməlidir**

perspektivlər vəd edən önəmli bir layihədir. Ermənistanı Avrasiya ilə əlaqə-

ləndirici vasitə kimi nəzərdən keçirən İran regionun beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərində istənilən dəyişikliyə qarşı güc tətbiq etməklə hədələyir. Azərbaycan Zəngəzur dəhlizini güc yolu ilə açmayacaq. Laçın dəhlizində Ermənistanla sərhəddə nəzarət-buraxılış məntəqəsi yaradıldıqdan sonra İrəvan Azərbaycanla münasibətləri normallaşdırmağa məcbur

olacaq. Belə olan təqdirdə, Ermənistan rəhbərliyi Qərbin təzyiqləri fonunda Zəngəzur dəhlizinin açılmasına razılıq verəcək. Bundan sonra İranın hər hansı hərbi təzyiqli siyasətə fiaskoya uğrayacağı.

**M.MUSTAFAFAYEV,
"Respublika".**